

Základní Škola Hučák

Školní vzdělávací program pro Školní družinu

Vypracoval: Mgr. Jakub Drbohlav

Schválil: Mgr. Jan Sýkora

V Hradci Králové 4. 9. 2023

Projednáno pedagogickou radou 30.8.2023

Projednáno radou ŠPO: 31.8..2023

Poslání Školní družiny

Hlavním účelem a posláním ŠD je naplňovat volný čas účastníků zájmovým vzděláváním tak, aby přebírali odpovědnost a kompetence za zájmové vzdělávání ve svém volném čase.

ŠD poskytuje zájmové vzdělávání v souladu s § 111 a § 118 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon) a na základě vyhlášky č. 74/2205 Sb., o zájmovém vzdělávání.

Charakteristika

1. Školní družina je provozována v prostorách ZŠ Hučák v Hradci Králové, které svým vybavením a uspořádáním odpovídají potřebám dětí mladšího školního věku.
2. Výchovu chápeme jako společenský proces, a tedy i výchovu ve ŠD považujeme za součást socializace, nikoliv jako sociální službu. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině a tvoří součást uceleného komplexu výchovného ovlivňování dětí.
3. Pro ŠD je prioritou vytvářet prostředí, ve kterém se všichni účastníci cítí dobře a mohou se chovat tak jak je jim přirozené, při respektování všech přítomných a samotného prostředí ŠD – tzv. bezpečné prostředí.
4. ŠD umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti, přípravu na vyučování, a vytváří prostor pro zájmové vzdělávání, které naplňuje skrz:
 - a. příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost,
 - b. pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost,
 - c. využitím otevřené nabídky spontánní činnosti.
5. Vzdělávací program:
 - a. Denní činnost v družině zahrnuje: volnou hru, úklid (péči o prostředí družiny), úvodní kruh a plánování činnosti, společné a individuální aktivity, reflexi.
 - b. Týdenní složení náplně družiny:
 - Rukodělné, řemeslné, pracovní činnosti;
 - Podpora zájmových aktivit
 - Pobyt ve venkovním prostředí
 - Relaxační a odpočinkové činnosti
 - Prostor pro přípravu do školy
 - c. K rozvoji osobnostně sociální stránky účastníků zájmového vzdělávání se využívá kompetenčního modelu skills builders
 - d. Reflektuje přírodní cykly 4 ročních období a s nimi spojené tradice a svátky

Materiální podmínky

1. Naše školní družina má 2 oddělení. Ke svým potřebám využívá venkovního prostředí, prostory školy a školní družiny.
2. Účastníci zájmového vzdělávání mají možnost využívat v ŠD stolní a deskové hry, počítače, knihy, časopisy, didaktické pomůcky, hudební nástroje, sportovní materiál, materiály pro pracovní technickou i výtvarnou činnost.

Ekonomické podmínky

1. Poplatek za pobyt ve školní družině je zahrnut v ceně školního.

Podmínky přijímání dětí a ukončení docházky do ŠD

Účastníci zájmového vzdělávání jsou přijímáni do ŠD na základě žádosti rodičů (vyplněný zápisový lístek). Účastníci zájmového vzdělávání jsou přijímáni k docházce do ŠD na jeden školní rok.

Kritéria přijetí:

1. ŠD se naplňuje do počtu 55 účastníků zájmového vzdělávání
2. Účastníci zájmového vzdělávání z nižších ročníků ZŠ a dojíždějící ze vzdálenějších lokalit mají přednost před účastníky zájmového vzdělávání z vyšších ročníků ZŠ a těmi, co bydlí v blízkosti ZŠ Hučák. Ukončení vzdělávání v ŠD může být na základě písemné žádosti rodičů. V případě soustavného porušování vnitřního řádu ŠD je ředitel oprávněn účastníky zájmového vzdělávání ze ŠD vyloučit.

Provoz a vnitřní režim ŠD

1. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Naše škola zajišťuje dva provozy, tzv. dopolední družinu a odpolední družinu.
1. Provozní doba ŠD je ve dnech školního vyučování od 7:00 do 8:30 hod a od konce výuky do 16:00 hod.
2. Do odpolední školní družiny přicházejí účastníci zájmového vzdělávání po výuce pod doprovodem učitele/ky, který/á vyučuje poslední hodinu. Účastníci zájmového vzdělávání, kterým končí výuka dříve, tráví čas mezi výukou a obědem v ŠD.
3. Ze ŠD účastník zájmového vzdělávání odchází sám nebo s doprovodem dle údajů uvedených v zápisním lístku do ŠD, nebo na základě jiného písemného ujednání s jeho zákonnými.

Personální obsazení

1. Provoz družiny je zajištěn pedagogickými pracovníky, kteří mají odborné vzdělání.
2. Provoz výchovných skupiny družiny a školního klubu může být sloučen za předpokladu (tzn. provoz je zajištěn vychovatelem nebo asistentem pedagoga jedné z výchovných skupin):
 - a. Malé naplněnosti účastníky zájmového vzdělávání jednotlivých výchovných skupin. Výchovná skupina sloučená z více výchovných skupin může mít naplněnost maximálně 30 účastníků zájmového vzdělávání.
 - b. Personálních důvodů školy
3. Provoz školní družiny může být v případě potřeby zajištěn vychovatelem ze školního klubu, nebo jiným pedagogickým pracovníkem školy.

Bezpečnost

Pedagog je zodpovědný za účastníky zájmového vzdělávání, kteří se dostaví do školní družiny. Před každou akcí pedagog proškolí účastníky zájmového vzdělávání o bezpečnosti, stejně tak při každé nové činnosti. Při přesunech dohlíží na dodržování pravidel silničního provozu. Úrazy jsou evidovány ve školní knize úrazů.

Cíle školní družiny

1. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD realizuje výchovně vzdělávací činnost ve v době mimo vyučování, umožňuje účastníkům zájmového vzdělávání přípravu na vyučování, zabezpečuje dohled nad nimi.

2. ŠD bude vedena v souladu s principy výuky školy, zejména s respektujícím přístupem k dítěti. Cílem školní družiny je
 - a. Vytvářet prostředí podnětné k různorodému trávení volného času,
 - b. Pečovat o prostředí školy na úrovni materiálně prostorové a mezilidských vztahů. Do péče o prostředí se snažit o zapojení všech účastníků vzdělávání (žáci, rodiče, zaměstnanci školy)
3. Základní pedagogický přístup vychází z filozofie Jenského plánu. Vzdělávací systém je založen na dvaceti principech, které se uplatňují ve čtyřech pedagogických situacích (rozhovor, hra, práce, slavnost). Pedagogika jenského plánu připravuje žáky na skutečný život jejich vedením k vlastní odpovědnosti se značnou mírou svobody a demokracie a přitom zároveň k týmové práci.
4. Pomocí nástrojů Skills Builder rozvíjet u účastníků zájmového vzdělávání jejich kompetence a vést je k vlastní sebereflexi.

Základní formy pravidelné pedagogické činnosti:

1. příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činnost:
Účastníme se sportovních a kulturních akcí, realizujeme společné akce dětí a rodičů. Skrze příležitostné aktivity, které žáci připravují pro veřejnost, přebírají odpovědnost za život ve společnosti.
2. pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost:
Ve školní družině je každý týden pravidelně vymezený prostor pro řemeslné a pracovní činnosti, pro sportovní aktivity a hry, pro úklid školních prostor, na kterém se žáci podílejí, pro sdílení svých zájmů s vrstevníky a rodiči.
3. využitím otevřené nabídky spontánní činnosti.
Při činnostech je dominující vlastní aktivita dětí, která jim přináší radost a uspokojení. Pro spontánní aktivity a volnou hru je v týdnu vymezen jeden den. Ostatní dny v týdnu je vymezen pro spontánní aktivity a hru prostor po vyučování.

Rozvoj klíčových kompetencí

Rozvoj klíčových kompetencí probíhá skrze nástroj Skills Builder. 2x Týdně v rámci řízené činnosti jsou cíleně realizovány aktivity na rozvoj kompetencí.

Vychovatel volí aktivity na rozvoj kompetencí tak, aby byly v průběhu roku rovnoměrně rozvíjeny všechny kompetence. Volbu aktivit přizpůsobuje také potřebám skupiny i jednotlivců (při volbě aktivit přihlíží vychovatel také úrovni jednotlivých kompetencí, na které se účastníci zájmového vzdělávání nachází)

Schopnost naslouchat	Kompetence k učení Kompetence komunikativní Kompetence sociální a personální
Prezentační dovednosti	Kompetence komunikativní Kompetence digitální Kompetence pracovní
Schopnost řešit problémy	Kompetence k řešení problémů Kompetence sociální a personální Kompetence občanské

Kreativní myšlení	Kompetence k učení Kompetence k řešení problémů Kompetence pracovní
Pozitivní nastavení	Kompetence k řešení problémů Kompetence komunikativní Kompetence sociální a personální
Cílevědomost	Kompetenci k učení Kompetence k řešení problémů Kompetence pracovní
Vůdčí schopnosti	Kompetence pracovní Kompetence komunikativní Kompetence občanské
Týmová práce	Kompetence pracovní Kompetence občanské Kompetence komunikativní

Obsah a časový plán vzdělávání

1. Obsah ročního plánu vzdělávání reflektuje 4 roční období, svátky a tradice.
2. Obsah činnosti ŠD odráží sedmi týdenní téma v projektovém vyučování. Účastníci zájmového vzdělávání mají prostor přinášet do činnosti ŠD svá témata z projektového vyučování, dotvářet je, diskutovat o nich apod.
3. Činnosti ŠD se zaměřuje na rozvoj 7 oblastí zájmového vzdělávání. Na každé 7 týdenní období jsou vybrány dvě oblasti zájmového vzdělávání. Nabídka programů zaměřených na dané zájmové oblasti je realizována 1x týdně.
 - Oblasti zájmového vzdělávání: společenskovední, pracovně technické, přírodovědné, esteticko výchovné, výtvarné, hudební, literárně dramatické, tělovýchovné.
4. Obsah týdenního plánu vzdělávání naplňují následující činnosti:
 - Vlastní aktivita účastníků zájmového vzdělávání:
V průběhu družiny je vymezen prostor pro spontánní aktivity účastníků zájmového vzdělávání a volnou hru. Volná hra rozvíjí osobnost, dává prostor pro relaxační a odpočinkové aktivity, přípravu do školy, podporuje seberealizaci a rozvoj kreativity.
 - Řízené aktivity na rozvoj kompetencí Skills Builder.
 - Pobyt ve venkovním prostředí:
Smyslem je seznamovat žáky s různými možnostmi aktivního trávení volného času venku a v přírodě (tradiční a netradiční hry a sportovní činnosti, eko činnosti apod.), podporovat vnímání pobytu venku, jako prostředku k aktivnímu odpočinku a péče o své tělo a zdraví. Prostřednictvím her a zážitkové pedagogiky řešit aktuální potřeby skupiny žáků.
Školní pozemek dává možnost participace účastníků zájmového vzdělávání na konceptu jeho využití i péči o něj.
 - Práce a péče o prostředí školy (řemeslné, rukodělné a úklidové činnosti):
Žáci přebírají odpovědnost za prostředí, ve kterém žijí. Mají možnost toto prostředí přímo ovlivňovat a měnit. Péče o květiny, péče o chovaná zvířata, údržba a opravy pomůcek a prostor školy.

Žáci se podílí na úklidových činnostech ve škole (vysávání, zametání a vytírání podlahových ploch, mytí nádobí, utírání prachu, úklid pomůcek apod.).

○ Naše zájmy:

Cílem je vytvořit prostor pro sdílení zájmových činností mezi žáky, pracovníky školy a rodiči vzájemně. Zároveň se jedná o prostor setkávání rodičů, žáků a pracovníků školy. Během školního roku se žáci seznámí s širokou škálou zájmových činností, které rozvíjí osobnost dítěte, umožňují dětem seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností (sportovní činnosti). Rozvíjení estetických dovedností (výtvarné a rukodělné činnosti), dramatických a hudebních dovedností.

5. Obsah denního plánu vzdělávání je rozdělen na dopolední družinu, která vytváří prostor pro volnou hru žáků a údržbu školních prostor a pomůcek. Dále pak odpolední družinu, která je rozdělena do následujících činností:
- Společně strávený čas obědváním a svačením je prostorem pro kultivaci slušného chování při stolování.
 - Volná hra vytváří prostor pro relaxaci a odpočinek po výuce dle individuálních potřeb dětí. Zároveň se jedná o prostor, kdy děti mohou odcházet domů.
 - Společně plánování dne v zahajovacím kruhu. Ritualizuje zahájení společné činnosti v ŠD. Plán činností reflektuje zaměření daného dne.
 - Hlavní obsahovou náplň tvoří činnosti naplánované v zahajovacím kruhu.
 - Reflexe dne v ŠD.
 - Volná hra vytváří prostor pro postupné odchody dětí ze ŠD, aniž by došlo k narušení činnosti.

Evaluace v ŠD

Práce s evaluací směřem k účastníkům zájmového vzdělávání:

- Sebevýjádření a sebereflexe v komunitním kruhu, rozhovory s účastníky zájmového vzdělávání.

Práce s evaluací směřem k zákonným zástupcům účastníků zájmového vzdělávání:

- Vychovatel se v případě potřeby účastní triády (třídní učitel, žák, zákonný zástupce)
- Je nastaven komunikační kanál mezi zákonnými zástupci a ŠD – Edupage

Práce se evaluací směřem k pedagogickým pracovníkům školy

- Společné porady v rámci ZŠ 1x za měsíc
- Kazuistické porady v rámci ZŠ 1 x za měsíc
- Porady neformální úseku 1 x za týden

Vytváření bezpečného prostředí a prevence úrazů

1. Vytváření bezpečného prostředí soustavnou prací na mezilidských vztazích. Společné vytváření a dodržování pravidel, dodržování pravidel mezilidské komunikace ve styku s veřejností.
2. Účastníci zájmového vzdělávání jsou seznamováni se základy poskytnutí první pomoci.
3. Účastníci zájmového vzdělávání jsou cíleně vedeni k dodržování pravidel silničního provozu (seznámení s dopravním značením, se správným chováním účastníka silničního provozu - chodce a cyklisty)

4. Účastníci zájmového vzdělávání jsou vedeni k dodržování bezpečnosti při práci a činnosti s materiálem, nástroji a spotřebiči (nůžky, nože, tavná pistole, nářadí).

Zabezpečení vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami, a mimořádně nadaných účastníků zájmového vzdělávání

Vzdělávání účastníků zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků zájmového vzdělávání mimořádně nadaných se ve školní družině realizuje zpravidla formou individuální integrace v běžných třídách a skupinách. ŠD se opírá o doporučení a spolupráci pedagogicko- psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem či praktickým lékařem pro děti a dorost. Důležitá je spolupráce vychovatele/ky s rodiči žáka, s třídním učitelem, asistentem pedagoga a vedením školy.

Pravidla vzájemných vztahů zákonných zástupců s pedagogickými pracovníky a jejich vzájemná spolupráce

1. Vychovatelka je v kontaktu s třídní učitelkou a zákonnými zástupci. Úzce s nimi spolupracuje. Začátkem školního roku na schůzce se zákonnými zástupci vychovatel/ka informuje zákonné zástupce o organizaci družiny, seznámí je s nabídkou zájmového vzdělávání a vnitřním režimem oddělení. Seznámí je prokazatelně s vnitřním řádem školní družiny.
2. Soukromý život rodiny je ze strany pedagogických pracovníků respektován. Školní družina ochraňuje osobní údaje členů rodiny účastníků zájmového vzdělávání. Zákonní zástupci účastníka zájmového vzdělávání mají právo na včasné, výstižné a srozumitelné informace o chování svého dítěte ve školní družině. Mají se také právo podílet se na činnosti školní družiny.

Ochrana účastníků zájmového vzdělávání před sociálně patologickými projevy diskriminace, nepřátelství a násilí Pedagogičtí pracovníci průběžně sledují jakékoli projevy násilí, rasismu a xenofobie. Působení školní družiny je zaměřeno především na prevenci těchto sociálně patologických projevů.

Cíle ochrany jsou především v/ve :

1. výchově ke zdravému životnímu stylu, podněcování žáků k uvědomění si zodpovědnosti za své zdraví a za životní prostředí,
2. vytváření životních postojů a kvalitního žebříčku hodnot s důrazem na život bez drog, násilného, xenofobního a diskriminačního chování,
3. rozvoji a podpoře sociálních kompetencí, posilování duševní odolnosti vůči stresu a negativním zážitkům,
4. minimalizaci výskytu sociálně patologických jevů,
5. vytváření nestresujícího prostředí pro přijetí jakéhokoliv žáka,
6. vytváření pozitivní motivace pro zapojení všech žáků do školních a mimoškolních aktivit.

V Hradci Králové dne 4. 9. 2023

Mgr. Jan Sýkora

ředitel školy

